

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 2105 від 10.09.2019
Народні депутати України
С. Шахов, С. Вельможний, О. Сухов

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо оптимізації процедур фінансового контролю в сфері запобігання корупції)»

З метою оптимізації процедур фінансового контролю у сфері запобігання корупції, у законопроекті пропонується внести зміни до ст. 52 «Додаткові заходи здійснення фінансового контролю» Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) та ст. 172-6 «Порушення вимог фінансового контролю» Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), відповідно до яких суб'єкт декларування звільняється від обов'язку письмово повідомляти Національне агентство з питань запобігання корупції про суттєву зміну у майновому стані (отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року) та відповідно, виключається адміністративна відповідальність за неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про такі обставини.

За результатами розгляду поданого законопроекту Головне науково-експертне управління вважає за необхідне зазначити наступне.

1. Звертаємо увагу, що Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції» від 02.10.2019 № 140-IX положення ст. 52 «Додаткові заходи здійснення фінансового контролю» Закону зазнали суттєвих змін. Зокрема, з 1 січня 2020 року коло суб'єктів декларування, на

яких покладається обов'язок подання повідомлення про суттєву зміну в майновому стані, звужений. До таких суб'єктів декларування законодавець наразі відносить виключно службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, а також суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків, відповідно до ст. 50 Закону.

Окрім того, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 17.03.2020 № 530-IX Розділ XIII «Прикінцеві положення» Закону України «Про запобігання корупції» доповнений п. 2⁻¹, у якому зазначено, що суб'єкти декларування, які у період до 1 червня 2020 року не мали можливості подати повідомлення про суттєві зміни у майновому стані відповідно до ст. 52 цього Закону у зв'язку із встановленням на території їх проживання карантинно-обмежувальних заходів, звільняються від відповідальності за несвоєчасне подання такого повідомлення у зазначений період.

Враховуючи зазначене, введені в дію з 01.01.2020 приписи ст. 52 Закону щодо звуження кола суб'єктів декларування, на яких покладається обов'язок подання повідомлення про суттєву зміну в майновому стані, тимчасово не можуть бути повноцінно апробовані. За таких умов, коли нові положення ст. 52 Закону ще не випробувані на практиці, пропозиція внести нові зміни до цієї ж норми, що кардинально змінюють підхід до додаткових заходів здійснення фінансового контролю у сфері запобігання корупції, на нашу думку, є передчасною.

2. Відповідно до п. 5 ст. 8 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції кожна Держава-учасниця конвенції прагне, у належних випадках і згідно з основоположними принципами свого внутрішнього права, запроваджувати заходи й системи, які зобов'язують державних посадових осіб надавати відповідним органам декларації, зокрема, про позаслужбову діяльність, заняття, інвестиції, активи та про суттєві дарунки або прибутки, у зв'язку з якими може виникнути конфлікт інтересів стосовно їхніх функцій як державних посадових осіб. На виконання вказаних вимог у Законі, у тому числі, було передбачено такий додатковий захід фінансового контролю за окремими категоріями осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, як подання до Національного агентства з питань запобігання корупції повідомлень про суттєві зміни у майновому стані (див. ч. 2 ст. 52 Закону).

При цьому, саме повідомлення про суттєві зміни у майновому стані надають можливість контролюючим органам оперативно реагувати на значні надходження до відповідного суб'єкта декларування коштів або придбання ним цінного майна. Також «проміжне» декларування допомагає пов'язати отримання, можливо, неправомірної вигоди із прийняттям суб'єктом декларування рішень в межах службових повноважень в певний проміжок

часу, що також сприяє ефективному контролю з боку відповідних державних органів, уповноважених на протидію та боротьбу із таким негативним явищем, як корупція.

З огляду на це вважаємо, що повна відмова від такого «проміжного декларування», як повідомлення про суттєві зміни у майновому стані, навряд чи є виправданим законодавчим кроком. Мова може йти лише про доцільність такої форми контролю у тих чи інших випадках (наприклад, у випадках, коли відповідні кошти є легально отриманою заробітною платою особи).

3. У пояснювальній записці до проекту стверджується, що збої у роботі Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – Реєстр), або відсутність доступу до комп'ютеру, мережі Інтернет, проблеми з наданням особі права електронного цифрового підпису унеможливають подання відповідних відомостей. З огляду на це у законопроекті пропонується внести зміни до ст. 172-6 КУпАП та виключити адміністративну відповідальність за неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про суттєві зміни у майновому стані.

На нашу думку, із вказаною пропозицією навряд чи можна погодитись. Зокрема, відповідно до ч. 1 ст. 9 КУпАП адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, *винна* (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність. У випадках, коли з об'єктивних причин декларант не міг подати повідомлення до Реєстру, відсутня така важлива умова настання адміністративної відповідальності, як вина, а, отже, особу не може бути притягнуто до адміністративної відповідальності за несвоєчасне подання відомостей про суттєві зміни у майновому стані.

Про наявність відповідних об'єктивних причин суб'єкт декларування має право зазначати в електронному зверненні чи поясненні до Національного агентства з питань запобігання корупції за допомогою персонального електронного кабінету (див. абзаци 7, 8 п. 4 розділу II Порядку формування, ведення та оприлюднення (надання) інформації Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затвердженого рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 10.06.2016 № 3 (у редакції наказу Національного агентства з питань запобігання корупції від 12.12.2019 № 168/19)).

При цьому, відповідний суб'єкт декларування не звільняється від обов'язку внесення до Реєстру повідомлення про суттєві зміни у своєму майновому стані.

4. Загалом, на наш погляд, для досягнення мети законопроекту цілком достатнім було б розглянути можливість внесення до ст. 52 Закону змін, якими би збільшувався строк подання повідомлення про суттєві зміни у майновому стані (наприклад, до 20 днів) та сума коштів (вартість активів), у разі

набуття яких виникає обов'язок подати повідомлення про суттєву зміну у майновому стані.

Узагальнюючий висновок: за результатами розгляду в першому читанні законопроект доцільно повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: В. Попович, Є. Корнієнко, Т. Ругаєва

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B420047F32C01

Дійсний до: 10.11.2020 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/3-2020/33292 від 21.04.2020

61660